

POLSKA

A. Powierzchnia

Terytorium Polski obejmuje obszar lądowy, morskie wody wewnętrzne oraz morze terytorialne: wynosi on 322 577 km²

-powierzchnia administracyjna z 13.01.2017r. wynosi 312 696,1 km

dane z 2007 roku

-obszar lądowy Polski – 311 888 km², - to powierzchnia lądu do linii brzegowej włącznie, liczona wraz z wodami śródlądowymi, czyli włącznie z powierzchnią rzek, kanałów, stawów, jezior

-obszar morskich wód wewnętrznych Polski – 2005 km² -to obszar zawarty pomiędzy linią brzegową a linią podstawową morza terytorialnego. W skład morskich wód wewnętrznych wchodzi polska część Zalewu Szczecińskiego wraz z Jeziorem Nowowarpieńskim, Świną i Dziwną, polska część Zatoki Gdańskiej i Zalewu Wiślanego oraz obszary portów położonych nad otwartym morzem.

-obszar morza terytorialnego – 8682 km². - to obszar rozciągający się na 12 mil morskich w głąb morza liczony od linii podstawowej morza terytorialnego lub, w przypadku jej braku nad otwartym morzem, od linii brzegowej. W skład terytorium Polski nie wchodzi natomiast Polska Wyłączna Strefa Ekonomiczna.

B. Podział administracyjny

W roku 1999 podział administracyjny Polski jest- trójstopniowy, województwa, wprowadzono gminy i powiaty.

Zlikwidowano znaczną ilość województw ograniczając ich liczby do 16 - nowo powołane województwa (ich nazwy związane z krainami geograficznymi lub regionami Polski) to: podkarpackie – Rzeszów, małopolskie – Kraków, śląskie – Katowice, opolskie – Opole, dolnośląskie – Wrocław, lubelskie – Lublin, mazowieckie – Warszawa, świętokrzyskie – Kielce, łódzkie – Łódź, wielkopolskie – Poznań, lubuskie – Gorzów Wielkopolski, podlaskie – Białystok, kujawsko-pomorskie – Bydgoszcz, zachodnio-pomorskie – Szczecin, pomorskie – Gdańsk, warmińsko-mazurskie – Olsztyn. Stolica województwa to jednocześnie siedziba władz samorządu, z wyjątkiem województw lubuskiego – sejmik jest w Zielonej Górze i województwa kujawsko-pomorskiego – sejmik jest w Toruniu.

Pozostałe jednostki administracyjne to -

- 380 powiatów (za miasto powiatowe uważa się zazwyczaj jednostkę osadniczą o liczbie mieszkańców powyżej 10 tysięcy, powiązaną funkcjonalnie z przynależnymi gminami). Mamy 314 powiatów ziemskich i 66 grodzkich (miast na prawach powiatu)

-2478 gmin (z czego 621 to gminy miejsko-wiejskie, 1555 to gminy wiejskie, a pozostałe 302 to gminy

miejskie)

-56587 miejscowości wiejskich.

Wszystkie jednostki samorządowe są wybierane w wyborach powszechnych, każda z nich jest niezależna hierarchicznie od siebie, ich działalność służy dobru mieszkańców.

Polskie województwa różnią się między sobą pod względem liczby mieszkańców (najwięcej ludzi mieszka w województwie mazowieckim — około 5 mln, najmniej w województwie lubuskim — 1 mln osób) oraz powierzchnią (największe to również województwo mazowieckie — 35,5 tys. km², a najmniejsze to opolskie — 9,4 tys. km²).

C. Stolica

Stolica Polski – to główna siedziba administracyjna Polski, której funkcję pełni obecnie Warszawa, jest ona również stolicą województwa mazowieckiego. Jest to największe miasto kraju, położone w jego środkowo-wschodniej części, na Nizinie Środkowomazowieckiej, na Mazowszu, nad Wisłą.

Warszawa jest ważnym ośrodkiem naukowym, kulturalnym, politycznym oraz gospodarczym. Tutaj znajdują się siedziby m.in. Prezydenta RP, Sejmu i Senatu, Rady Ministrów oraz Narodowego Banku Polskiego. Warszawa jest także siedzibą agencji Frontex, odpowiedzialnej za bezpieczeństwo granic zewnętrznych Unii Europejskiej, oraz Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka (ODIHR), agendy OBWE.

Warszawa jest największym miastem w Polsce pod względem liczby ludności (1 777 972 mieszkańców, stan na 1 stycznia 2019) i powierzchni (517,24 km² łącznie z Wisłą).

Jest jedynym miastem w Polsce, którego ustrój jest określony odrębną ustawą. Od 2002 Warszawa jest gminą miejską mającą status miasta na prawach powiatu. W jej skład wchodzi 18 jednostek pomocniczych – dzielnic miasta stołecznego Warszawy.

D. Liczba ludności

Ludność Polski to osoby zamieszkujące w Polsce, bez rozróżnienia na obywateli i cudzoziemców zamieszkujących na stałe w Polsce, oraz osoby posiadające nadal obywatelstwo państwa polskiego i będące zameldowane w Polsce, lecz zamieszkujące poza krajem. Dane demograficzne dotyczące ludności Polski regularnie gromadzi i publikuje Główny Urząd Statystyczny. Do ludności Polski nie wlicza się osób należących do narodu polskiego, które zamieszkują poza Polską, lecz nie posiadają obywatelstwa polskiego (mniejszość polska poza granicami Polski) oraz cudzoziemców przebywających tylko tymczasowo lub nielegalnie.

Liczba ludności Polski na koniec 2019 roku wyniosła 38 milionów 383 tysiące

E. Przyrost naturalny

Przyrost naturalny – różnica pomiędzy liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów.

*Wartość -dodatnia oznacza liczbę urodzeń przewyższającą liczbę zgonów,

-ujemna – odwrotnie. Jeśli mamy do czynienia z wartością ujemną, mówimy

o ubytku naturalnym.

Przyrost naturalny różni się od przyrostu rzeczywistego o saldo migracji.

*Przyrost naturalny obliczymy wzorem: $P_n = U - Z$. Występujące we wzorze wartości zazwyczaj podawane są jako wartości względne, tzn. przeliczane na 1000 mieszkańców i wtedy określane są jako: stopa albo współczynnik przyrostu naturalnego, rodność i umieralność.

*Współczynnik przyrostu naturalnego obliczamy według wzoru: liczba urodzeń minus liczba zgonów dzielona przez liczbę mieszkańców miejsca, dla którego robimy obliczenia (np. kraj) i mnożymy razy 1000‰, uzyskując wynik w promilach.

*Mając współczynniki urodzeń i zgonów, możemy to samo uzyskać odejmując współczynnik zgonów (czyli liczbę zgonów na 1000 mieszkańców) od współczynnika urodzeń (czyli liczby żywych urodzeń na 1000 mieszkańców).

F. Skład narodowościowy i etniczny.

Naród to trwała, odrębna wspólnota ludzi związana między innymi historią, kulturą, terytorium i językiem. Przez wieki nasz kraj zamieszkiwały różne narody dlatego Polska była krajem wielonarodowościowym. Po II wojnie światowej to się zmieniło i obecnie jest krajem niemal jednolitym narodowościowo.

Mniejszości narodowe i etniczne w Polsce – grupy społeczne zamieszkujące Polskę i identyfikujące się z innym narodem niż polski. W Polsce deklaruje ją 1,5% społeczeństwa.

Mniejszość narodowa- grupa ludzi trwale zamieszkująca dane państwo, różniąca się od większości jego mieszkańców przynależnością narodową, historią i kulturą.

Mniejszość etniczna - grupa ludności zamieszkująca obszar danego kraju, która nie utożsamia się z innymi narodami, ale zachowuje historyczną, kulturową i językową odrębność wobec reszty mieszkańców tego kraju.

Najmniejszą mniejszością narodową w Polsce są: Niemcy 148 tys., następnie Ukraińcy 51 tys. i Białorusini 47 tys.. W Polsce żyją również: Rosjanie 13 tys., Litwini 8 tys., Czesi i Słowacy 3 tys. i Żydzi 8 tys..

Wśród mniejszości etnicznych największa grupa to Romowie 17 tys., dość liczni Łemkowie 11 tys. a niewielka ilość to Tatarzy i Karaimowie.

Mateusz Śliwko kl.VII